

En l'elaboració d'aquest capítol han participat:
Natalia Barrientos, Raquel Vaquer-Sunyer i la Direcció General de Pesca i Medi Marí.

Nombre de centres de busseig recreatiu

L'activitat de busseig recreatiu poden practicar-la els centres de busseig, els clubs de busseig, la Federació d'Activitats Subaquàtiques i els particulars. Aquest indicador es basa en l'única informació disponible al respecte, que és l'aportada pels centres de busseig, empreses amb una activitat econòmica basada majoritàriament en la realització d'activitats subaquàtiques.

El busseig recreatiu ha desenvolupat una importància creixent en les últimes dècades a les Illes Balears, en part derivada d'un increment del turisme de busseig. Per tant, els centres de busseig generen llocs de treball i beneficis econòmics que depenen directament del bon estat de la mar Balear. Les immersions dels centres de busseig de les Illes estan orientades sobretot al turisme sostenible i es practiquen principalment durant la temporada estival (aproximadament, de maig a octubre). Per tant, aquests centres treballen sota una marcada estacionalitat, més o menys variable segons la zona de les Illes.

Al litoral balear es desconeix el nombre d'immersions anuals practicades des dels centres de busseig. Un estudi de l'any 2019 va realitzar enquestes a centres de busseig a partir de les quals es varen estimar al voltant de 68.000 immersions.¹ Aquesta xifra es va calcular mitjançant extrapolació a partir de dades obtingudes a través d'una enquesta en la que varen participar de manera voluntària menys de la meitat dels centres de busseig existents a les Balears, per la qual cosa cal considerar que es tracta d'una dada estimada i no real.

Tanmateix, el nombre d'immersions practicades en àrees marines protegides (AMP) del tipus reserves marines d'interès pesquer s'ajusta més a la realitat, ja que és obligatori reportar totes les immersions efectuades al Servei de Recursos Marins (de la Direcció General de Pesca i Medi Marí del Govern

de les Illes Balears).² L'any 2021 es varen reportar 69.200 immersions (vegeu l'indicador «Nombre d'immersions de busseig recreatiu en reserves marines» de l'INFORME MAR BALEAR).³ En general, les aigües protegides són llocs molt atractius per als bussejadors recreatius, perquè solen presentar espècies de peixos amb un comportament més social, una quantitat més gran d'espècies, individus més grossos i hàbitats més biodiversos i en millor estat de conservació.⁴ El sector del busseig és, per tant, un gran beneficiari d'unes aigües protegides i d'uns hàbitats en millor estat ecològic.⁵

D'altra banda, el sector del busseig, mitjançant l'observació del medi marí, disposa de les eines per bastir un pont entre la societat i la mar, ja que, sota bones pràctiques, promou la cultura oceànica (en anglès coneguda com *ocean literacy*).⁶ Un exemple d'això seria la col·laboració de bussejadors en projectes de ciència ciutadana.

Per conèixer la implicació del sector del busseig recreatiu de les Balears en la conservació del medi marí seria necessari disposar de dades de tots els actors mencionats al principi de l'indicador —particulars, clubs de busseig i bussejadors federats—, no únicament dels centres de busseig. I per saber quins beneficis econòmics reals se'n deriven és necessari conèixer el nombre de centres de busseig i el seu volum d'activitat al litoral balear, una informació que, a més a més, contribuirà a tenir un control superior de la competència deslleial.

QUÈ ÉS?

Nombre d'empreses de les Illes que ofereixen busseig recreatiu a la mar Balear. Aquesta activitat es pot practicar a través de centres de busseig, clubs de busseig, la Federació d'Activitats Subaquàtiques i de manera particular, però les dades deriven només dels centres de busseig, perquè és l'única informació disponible.

METODOLOGIA

El Servei d'Ordenació Pesquera de la Direcció General de Pesca i Medi Marí del Govern de les Illes Balears és l'organisme competent per regular l'activitat econòmica dels centres de busseig.

El nombre de centres de busseig de l'any 2019 deriva d'un estudi encarregat per la Fundació Marilles;¹ el del 2020, d'un registre provisional publicat pel Servei d'Ordenació Pesquera; el del 2021 és una estimació en base als centres que podrien seguir actius respecte als de l'any 2020; i per al 2022 s'ha utilitzat el registre de centres d'aquest any publicat el mes de juliol a: <http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=4483387&coduo=138143&lang=ca>.

RESULTATS

Des del 2019 al 2022 s'estima que hi ha uns 62-72 centres de busseig recreatiu oficials a les Illes Balears.

L'any 2022 s'han registrat 64 centres de busseig: 37 a Mallorca, 15 a Menorca, 9 a Eivissa i 3 a Formentera.

La disminució més gran del nombre de centres de busseig es produeix l'any 2020, amb uns 10

PER QUÈ?

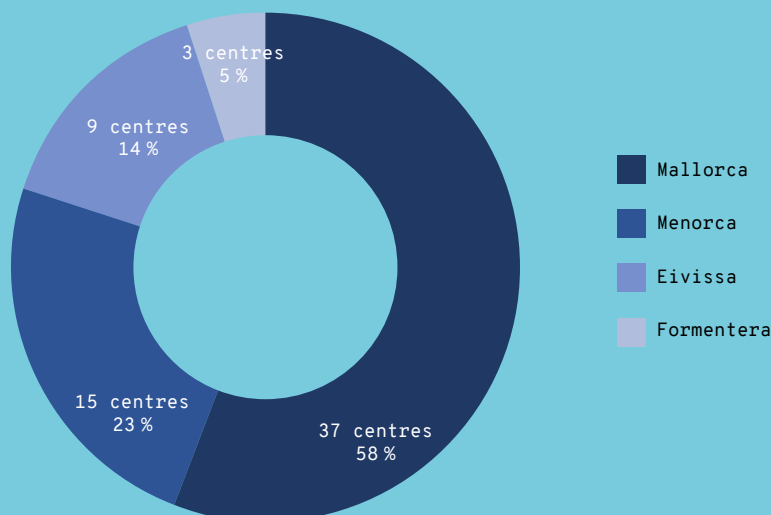
És necessari disposar del nombre total de centres de busseig actius a la mar Balear, tant per mesurar l'activitat del sector com per derivar-ne la porció de l'economia blava de la que formen part. Per aconseguir aquest objectiu cal disposar d'un llistat oficial revisat anualment.

LOCALITZACIÓ

centres menys com a conseqüència de la crisi sanitària. Aquesta disminució segueix mantenint-se l'any 2022.

És necessari disposar de més informació sobre la magnitud del sector del busseig recreatiu, el nombre d'activitats aquàtiques i subaquàtiques, els beneficis econòmics que se'n deriven i la implicació del sector en la conservació del medi marí.

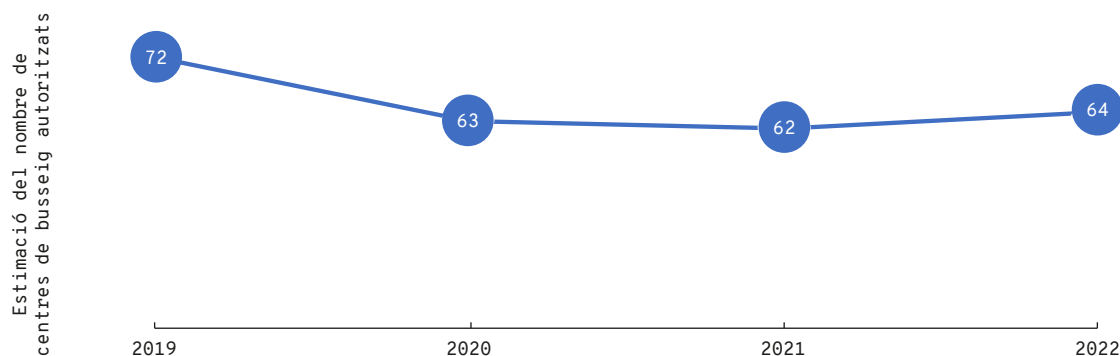

Figura 1. Estimació del nombre de centres de busseig autoritzats de les Illes Balears. FONT: Molina-Domínguez,¹ Servei d'Ordenació Pesquera (Direcció General de Pesca i Medi Marí, Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació).

NORMATIVA

- Decret 14/2014, de 14 de març, pel qual s'estableixen els principis generals en matèria de busseig recreatiu a la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- Decret 35/2017, de 7 de juliol, pel qual es modifica el Decret 14/2014, de 14 de març, pel qual s'estableixen els principis generals en matèria de busseig recreatiu a la comunitat autònoma de les Illes Balears. L'Article 13 estableix que s'han d'inscriure d'ofici els centres de busseig autoritzats i que l'administració competent ha de publicar els centres de busseig autoritzats en la seva pàgina web.
- Reial Decret 550/2020, de 2 de juny, pel qual es determinen les condicions de seguretat de les activitats de busseig.

METODOLOGIA

L'any 2019, la Fundació Marilles va encarregar un estudi per recopilar la informació dels centres de busseig de les Balears i la seva implicació en la conservació del medi marí.¹ Les dades es varen recollir mitjançant contacte per correu electrònic, telefònic o presencial amb aquests centres. Aquestes són les dades orientatives que s'han utilitzat per a l'any 2019.

Actualment, l'organisme que exerceix la competència i que regula l'activitat econòmica dels centres de busseig és el Servei d'Ordenació Pesquera de la Direcció General de Pesca i Medi Marí (Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació del Govern de les Illes Balears); per tant, és a on cal dirigir-se per demanar l'autorització de l'inici d'activitat com a centre de busseig recreatiu.⁷

El desembre del 2020 i el juliol del 2022, el Servei d'Ordenació Pesquera va publicar un registre provisional dels centres de busseig (que són les dades utilitzades per als anys 2020 i 2022).⁸ Per al 2021, s'ha fet una estimació dels centres de busseig que podrien seguir al llistat provisional del 2020.

RESULTATS

Hi ha al voltant de 62-72 centres de busseig recreatiu oficials al litoral balear entre els anys 2019-2022 (figura 1). El 2020 s'observa una disminució de ~ 10 centres de busseig després de la crisi sanitària, una reducció que es manté l'any 2022.

L'any 2020 es registren 64 centres de busseig oficials: 37 a Mallorca, 15 a Menorca, 9 a Eivissa i 3 a Formentera.

Cal considerar que hi ha un petit percentatge d'activitats de busseig recreatiu que no estan autoritzades per l'administració competent (per exemple: un baix percentatge de centres de busseig no autoritzats o activitats lucratives per part d'entitats que no són centres de busseig).

CONCLUSIONS

- Les activitats de busseig recreatiu es poden realitzar a través dels centres de busseig, els clubs de busseig, la Federació d'Activitats Subaquàtiques i de manera particular. És important conèixer quin ús i quins beneficis s'obtenen de la mar Balear, i per això cal saber quina és la magnitud total del sector del busseig recreatiu. Aquesta informació també permetria conèixer la implicació d'aquest sector en la conservació del medi marí.
- S'estima que el nombre de centres de busseig autoritzats entre els anys 2019-2022 varia al voltant dels 62-72 centres. Aquestes xifres no són exactes, però poden servir com a orientació sobre la magnitud del sector a les Illes Balears. El nombre màxim de centres es va registrar l'any 2019 (any pre pandèmia), i posteriorment s'han registrat al voltant de 10 centres de busseig menys.
- L'any 2022 s'han registrat 37 centres a Mallorca, 15 a Menorca, 9 a Eivissa i 3 a Formentera.
- La majoria de centres de busseig s'ajusten a la legalitat, però és necessari implantar un registre oficial que es publiqui anualment que permeti tenir més control de la competència deslleial entre el sector.

REFERÈNCIES

- ¹ MOLINA DOMÍNGUEZ, C. (2019). «Implicación del sector náutico de Baleares en la conservación del medio marino». Palma.
- ² Procediment per a la sol·licitud d'autorització individual o col·lectiva per practicar busseig recreatiu en reserves marines. <http://www.caib.es/sites/recursosmarins/ca/buceo_deportivo-53063/>.
- ³ BARRIENTOS, N.; VAQUER-SUNYER, R. (2022). «Nombre d'immersions de busseig recreatiu en reserves marines». *Informe Mar Balear 2022* [Internet].
- ⁴ COLL, J.; GARCÍA-RUBIES, A.; MOREY, G.; GRAU, A. M. (2012). «The carrying capacity and the effects of protection level in three marine protected areas in the Balearic Islands (NW Mediterranean)». *Scientia Marina*, 76. DOI: <https://doi.org/10.3989/scimar.03531.02H>.
- ⁵ ZERBARINI, S.; GONZÁLEZ REDÍN, J.; ÁLVAREZ GARCÍA, D. *et al.* (2021). «Contabilidad de capital natural. Estudio piloto en un área marina protegida en las Islas Baleares». Ecoacsa Reserva de Biodiversidad SL; Centro Balear de Biología Aplicada SL; Eftec [Internet].
- ⁶ GARCÍA, O.; CATER, C. (2020). «Life below water; challenges for tourism partnerships in achieving ocean literacy». *Journal of Sustainable Tourism*. DOI: 10.1080/09669582.2020.1850747.
- ⁷ Procediment per sol·licitar autorització per iniciar l'activitat com a centre de busseig recreatiu a la comunitat autònoma de les Illes Balears. <<https://www.caib.es/seucaib/ca/200/persones/tramites/tramite/401928>>.
- ⁸ Registre provisional dels centres de busseig recreatiu de les Illes Balears. <<http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=4483387&coduo=1&lang=ca>>.

AGRAÏMENTS

Carolina Molina Domínguez

CITAR COM

BARRIENTOS, N.; VAQUER-SUNYER, R.; DIRECCIÓ GENERAL DE PESCA I MEDI MARÍ (2022). «Nombre de centres de busseig recreatiu». A: Vaquer-Sunyer, R.; Barrientos, N. (ed.). *Informe Mar Balear 2022* <https://www.informemarbalear.org/ca/beneficis/imb-centres-de-busseig-cat_2022.pdf>. <https://doi.org/10.62135/NAMX2687>.